

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРИЇ

Українознавство

**Номер 2 (43)
2012**

КИЇВ – 2012

УКРАЇНОЗНАВСТВО

Номер 2 (43)
2012

Журнал засновано
в лютому 2001 року

ISSN 2227-5959

Науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Scholarly
Political and Public
Cultural and Art
Religious and
Philosophical
Pedagogical Journal

Редакційна колегія

КОНОНЕНКО П.П. – голова колегії
доктор філологічних наук, професор, академік

Засновник – **Науково-дослідний інститут українознавства**

The founder is the
**Science and Research
Institute
of Ukrainoznavstvo**

Видає **Національний науково-дослідний інститут українознавства та всесвітньої історії (раз на три місяці)**

Published once in three
months by the **National
Research Institute
of Ukrainoznavstvo
and World History**

**Головний редактор
Петро КОНОНЕНКО**
директор Інституту,
професор, академік,
лауреат Міжнародної
премії ім. Й.Г.Гердера

Petro KONONENKO
editor in chief
director of the Institute,
professor, academician,
the International
Y.G.Herder prize winner

**Перший заступник
головного редактора
Тарас КОНОНЕНКО**
доцент, кандидат
філософських наук,
завідувач відділу
філософських
та етнопсихологічних
проблем українознавства

Taras KONONENKO
first deputy of the
editor in chief
head of philosophical
and ethno-
psychological problems
of Ukrainoznavstvo
department,
candydat nauk, docent

Заступник головного редактора Тетяна РЕНКЕ

Видавнича рада

**Бугров В.А., Лукашенко В.В., Наливайко С.І.,
Коротя-Ковальська В.П., Лебединська Т.М.,
Мельник Л.М., Ренке Т. Л., Токар Л.К.,
Фігурний Ю.С., Чолану Л.В., Шкрібляк П.В.**

Журнал друкується на підставі свідоцтва серії КВ
№ 18764-7564ПР від 09.11.2011 р. про державну ре-
єстрацію друкованого засобу масової інформації, ви-
даного Державним комітетом інформаційної політи-
ки, телебачення та радіомовлення України

Рекомендовано **вченою радою** Національного
науково-дослідного інституту українознавства та
всесвітньої історії Міністерства освіти і науки, молоді
та спорту України (протокол № 4 від 14.06. 2012 р.)

Національний науково-дослідний
інститут українознавства та всесвітньої історії
м.Київ, вул. Ісаакяна, 18
тел.: 238-05-43
www.nrius.org.ua
e-mail: **journal@nrius.org.ua**

Електронне наукове фахове видання «Українознавство»
відповідно до рішення вченої ради (протокол № 3
від 31.10.05) щодо поширення журналу в мережі Інтернет
розповсюджується за адресою:

http://www.ualogos.kiev.ua

© Національний науково-дослідний інститут українознавства
та всесвітньої історії
Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, 2012

Багров М.В., доктор географічних наук, академік,
член-кореспондент НАН України
Баран В.Д., доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України
Баканідзе О.А., доктор філологічних наук, професор,
академік
Борисенко В.К., доктор історичних наук, професор
Грицик Л.В., доктор філологічних наук, професор
Гомотюк О.Є., доктор історичних наук
Денисенко А.В., кандидат історичних наук
Дробноход М.І., доктор геолого-мінералогічних наук,
професор
Єрмоленко С.Я., доктор філологічних наук, професор
Згуровський М.З., доктор технічних наук, професор,
академік НАНУ, академік Академії педнаук України
Калакура Я.С., доктор історичних наук, професор
Козлов А.В., доктор філологічних наук, професор
Кононенко Т.П., кандидат філософських наук
Коцур В.П., доктор педагогічних наук
Крисаченко В.С., доктор філософських наук,
професор
Мацюк Г. П., доктор філологічних наук, професор
Михайленко М. І., доктор філософських наук, член-
кореспондент НАНУ
Мокренко А.Ю., професор Національної музичної
академії України ім. П.І. Чайковського
Надольний І.Ф., доктор філософських наук, професор
Недюха М.П., доктор філософських наук, професор
Ничкало Н.Г., академік АПН України
Обушний М.І., доктор політичних наук, професор,
академік АНВШУ
Пономаренко А.Ю., кандидат філологічних наук
Попович М.В., доктор філософських наук, професор,
академік НАНУ
Сазоненко Г. С., кандидат педагогічних наук
Степаненко М.І., доктор філологічних наук, професор
Степико М.Т., доктор філософських наук, професор
Стріха М.В., доктор фізико-математичних наук
Федоренко Є.В., доктор філології, професор,
академік
Філіпчук Г.Г., доктор педагогічних наук, професор,
академік АПН України
Чередниченко О.І., доктор філологічних наук,
професор
Ятченко В.Ф., доктор філософських наук

**Редакція залишає за собою право на мовно-
стилістичне редагування рукописів і передруків
відповідно до норм чинного Правопису, яке не
змінює позиції автора. Наукові статті в галузі іс-
торичних наук зараховуються як фахові згідно з
постановою Президії ВАК від 06. 10. 2010 року
№1-05/6, наукові статті в галузі філософських
наук зараховуються як фахові згідно з постано-
вою Президії ВАК від 08. 07. 2009 року №1-05/3,
наукові статті в галузі філологічних наук (мово-
знавство) зараховуються як фахові згідно з по-
становою Президії ВАК від 01. 07. 2010 року
№1-05/5**

**Автор несе відповідальність
за фактичний виклад матеріалу**

ЗМІСТ

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

Кононенко П. «Нація. Культура. Література», «Українська література. Творці і твори».....6

Розділ I ЛЮДИНА І ЇЇ СПРАВА

Кононенко П., Калакура О. До скарбниці українознавства: історична пам'ять, українська соборність та політична нація у дослідженнях Мая Панчука.....22
Пасемко І. 75-річний ювілей Мая Панчука.....26
Краснодемська І. «Господь не даремно створив Україну, дав мені віру в Україну і я служитиму їй до скону...».....27
Турпак Н. Світогляд Миколи Холодного: біля витоків сучасної глобальної етики33

Розділ II ПАРАДИГМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Нікітіна З. Особливості побутування Модерної філософії в середовищі української мови.....40
Терлецький В. Семантичні альтерації концепту «наука».....49

Розділ III ІСТОРІЯ. ТЕОРІЯ. МЕТОДОЛОГІЯ

Калакура Я. Методика опрацювання джерел і літератури в українознавчому дослідженні.....54
Токар Л. Наукові основи розвитку новітнього українознавства.....63
Ільницький В. Використання репресивно-каральними органами повстанських родин в агентурно-оперативних заходах у Карпатському краї ОУН (1945–1950 рр.).....68
Чирков О. Суспільно конфліктні теми історії України у Вікіпедії українською мовою та її русинським варіантом75
Слободян Л. Голодомор 1932 – 1933 років: історіографія питання.....83
Вичівський П. Відображення в польській та російській історіографіях соціально-економічного розвитку України в умовах незалежності89
Глушко М. Українці в російській армії під час Першої світової війни.....92

Розділ IV УКРАЇНЬКА НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА

Крисаченко В. Образ Дніпра у світовій культурі: античність і середньовіччя.....100

Жовтий С. Значення української духовної літератури у розвитку суспільно-культурного життя Росії XVII століття.....109
Семенова О. Народні ремесла українців Середньої Наддніпрянщини в кінці XIX – першій половині XX століття.....113
Творун С. «Язичництво» чи «архаїчне православ'я»?.....119
Кухар В. Субкультура готів в Україні та її основні світоглядні цінності.....123
Коткова М. Медіа-культура як феномен українського суспільства в умовах глобалізації.....128

Розділ V УКРАЇНА – ЕТНОС

Наливайко С. До дискусії навколо арійського питання в етногенезі українців.....132
Фігурний Ю. Козацький виступ 1635 року під проводом Івана Сулими як важливий чинник українського етнодержавонацієтворення першої половини XVII століття в українознавчому вимірі.....136
Наливайко Ст. Через епічну Індію до святих місць Давньої України.....143
Борисенко М. Житло та міський спосіб життя городян України в другій половині XX – на початку XXI століття.....151
Кзакевич Г. Кельтська теорія походження Русі: критичний огляд.....155
Санченко А. Проблема ідентичності та самозбереження української нації.....159

Розділ VI ОСВІТА

Фесік О. VI Міжнародний конкурс з українознавства для учнів 8–11 класів.....166
Газізова О. Взаємодія дискурсів національної ідентичності та національної освіти в сучасному українознавстві.....171
Конкурсні письмові завдання з українознавства – 2012.....177
Головчак П. Борис Возницький – герой у битві з неблаганним часом178
Кашпрук М. Незгасна свіча Валер'яна Поліщука.....181
Бойко С. Науково-освітній проект «Міжнародний конкурс з українознавства для студентів та молодих учених»: підсумки за 2009 – 2011 рр.....192
Довбня О. Аналіз результатів опитування студентської молоді щодо рівня сформованості громадянської та політичної свідомості.....197
Чмільова С. Діяльність шкіл естетичного виховання в селах Черкаської області як чинник творчої самореалізації сільських дітей (1991 – 2010 рр.).....202
Марчук Г. Українознавство і математика в школі.....206

Розділ VII УКРАЇНА І СВІТ

Гримич М. Специфіка проведення польових досліджень у середовищі української спільноти за кордоном.....210

Горенко Л. Україна та Європа на межі XVIII – XIX століть: культурно-освітні виміри.....213
Якімова А. Спеціальності «Українська філологія» у Софійському університеті – 15 років.....220
Вітання з нагоди урочистостей до 15-річчя українського відділення у Софійському університеті Святого Климента Охридського.....221
Жуківський В. Дімітр Шишманов, онук М. Драгоманова, – дипломат, письменник.....221

Розділ VIII
УКРАЇНЬКА
СУСПІЛЬНО - ПОЛІТИЧНА ДУМКА

Панчук М. Державна політика і управління в сучасних етнополітичних процесах в Україні.....224
Степаненко М. Щоденникові спостереження Олеса Гончара «збігаються з правдою життя».....233
Дем'янчук І. Куди мчить птиця-тройка?.....239

Розділ IX
ЕКСПЕДИЦІЙНЕ УКРАЇНОЗНАВСТВО

Зеленчук І., Зеленчук Я., Рибарук О., Рибарук І. Історична знахідка на Гуцульщині: метричні книги Криворівнянської церкви Різдва Пресвятої Богородиці.....242

Розділ X
РЕЦЕНЗІЇ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Коротя-Ковальська В. Презентація третьої частини трилогії «Українки в історії. XX – XXI ст.».....248
Пономаренко А. Конкурс підручників: ad fontes.....249
Губський С. Літопис душі і часу252
Супрун Н. Уроки українознавства в ліцеї.....254
Пасемко І. Словацький україніст Юрій Бача відзначив 80-річний ювілей.....256
Іванченко О. Огляд міжнародних конференцій та інших наукових заходів.....258
Чирков О. «Науковий інструментарій українознавця» – важливий доробок ННДІУВІ в галузі теорії українознавства.....261
Гоян Я. Освячені іменем Олеса Гончара.....263

*Повідомляємо вас,
що виданню «Українознавство»
присвоєно передплатний індекс
91509*

*Журнал включено до
«Каталогу видань України»
на 2012 рік*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

УКРАЇНОЗНАВСТВО

Номер 2 (43)
2012

науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Комп'ютерний набір – відділ наукових комунікацій
Наукова редакція – *Науменко Л.Г.*
Літературна редакція – *Слободян Л.О., Черногорець Н.В.*
Коректура – *Ткаченко Л.І.*
Комп'ютерна верстка – *Слободян Л.О.*
Фото – *Сіренко Ю.П.*

Підписано до друку 20.06.2012 . Формат 60x84/8
Друк офсетний. Папір офсетний. Гарнітура *pragmatika*.
Ум. друк. арк. 31,16 Обл.-вид. арк. 30,01
Тираж 300 прим. Зам. №2/27

Українське агентство інформації та друку «Рада»
03148, м. Київ-48, вул. Сосніних, 3
тел. 273-67-94

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК 210 від 06.10.2000 р.

Віддруковано в Українському агентстві інформації та друку «Рада»